

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 14:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af kollektiv straf.

Af Pia Kjærsgaard (DF) m.fl.
(Fremsat 3/10 96).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg skal gøre det kort. Jeg forstår forslaget om kollektiv straf sådan, at der skal kunne idømmes straf, uden at de almindelige betingelser om subjektiv skyld er opfyldt.

Et sådant forslag kan jeg ikke støtte. I et svar til Folketinget i oktober 1994 har jeg givet udtryk for, at en sådan ændring af dansk ret vil være betænkelig.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at der har været nedsat en arbejdsgruppe under anklagemyndigheden, der har overvejet spørgsmål i relation til rockerkriminalitet. Arbejdsgruppen, der havde statsadvokat Merlung som formand, kunne ikke støtse en ændring af de danske medvirkensregler.

Det er også Rigsadvokatens opfattelse, at dansk rets medvirkensbegreb og den måde, som det anvendes på i praksis, er tilstrækkelig til en effektiv retshåndhævelse, også for så vidt angår bekæmpelse af bandekriminalitet.

Endelig vil jeg til sidst udrydde en misforståelse, som synes at præge beslutningsforslaget. Hvis f.eks. to personer har aftalt at dræbe en tredje, bliver de efter gældende ret begge straffet, selv om det ikke kan bevises, hvem af de to der affyrede det dræbende skud.

Forslaget om kollektiv straf vil derimod medføre, at man kunne straffe en person for f.eks. ulovlig våbenbesiddelse, selv om denne person slet ikke havde kendskab til, at der fandtes våben på det sted, hvor han opholdt sig. Det er afgørende, at vi i dansk ret fastholder det almindelige krav om subjektiv skyld.

Dorte Bennedsen (S):

Jeg kan gøre det om muligt endnu kortere end justitsministeren.

I dansk retspleje har vi nogle principper, der er helt grundlæggende for, at vi kan kalde os et retssamfund. Et af dem er, at mennesker ikke

kan straffes for andres forseelser eller lovovertrædelser. Med et fint udtryk hedder det så, at der skal være tale om subjektiv skyld.

Vi har også noteret os, at den arbejdsgruppe, som statsadvokat Merlung var formand for, ikke har villet støtte et forslag om at ændre regelsættet.

Vi er enige i, at man ikke ved tavshed skal kunne unddrage sig straf for en given forbrydelse, fordi det ikke kan bevises eller sandsynliggøres, hvem der konkret har gjort sig skyld i overtrædelser. Men netop i de situationer har vi regelsættet om medvirken, og mig bekendt er det også set i international sammenhæng et ganske restriktivt regelsæt, vi har, og det er da også efter Rigsadvokatens vurdering et tilstrækkeligt effektivt middel, også i de situationer.

Vi kan ikke støtte det foreliggende forslag.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Udtrykket kollektiv straf har været anvendt en del i pressen i den senere tid, dels af politikere og dels af journalister.

Jeg tror i meget høj grad, at dette udtryk og ønsket om kollektiv straf bygger på ukendskab til gældende ret. Det er jo sådan, men jeg vil godt skære det lidt mere ud i pap, at straffelovens § 23 beskriver, hvilken personkreds der kan idømmes en straf for en begået forbrydelse. Og det er en meget vidtgående personkreds, der kan dømmes. Men det kræver naturligvis, at anklagemyndigheden kan løfte bevisbyrden.

Det kan ofte være vanskeligt, og det er præcis en af grundene til, at vi har fremsat et beslutningsforslag om forbedrede efterforskningsmuligheder.

Men lad mig nævne et eksempel: Fire mand bliver enige om et bræk i et hus; de tre holder vagt, og den fjerde bryder ind. De vil blive dømt alle sammen, hvis anklagemyndigheden kan bevise, at der var en fælles aftale om tyveri, om indbrud. Men hvis der så sker det inde i huset, at tyven trækker en pistol, som de andre ikke anede han havde med, og skyder husejeren, så er det drab, og enhver vil kunne forstå, at det kan de tre vagtmænd ikke blive dømt for.

Kan anklagemyndigheden bevise – hvad der kan være meget vanskeligt – at der er en fælles hensigt til drab, kan alle også dømmes i dag, og det kommer som regel bag på de fleste.

Så det er altså forbedrede efterforskningsmuligheder, der er brug for. For så vidt kunne hele Blekingegadebanden være blevet straffet for forsætligt drab, hvis anklagemyndigheden hav-